

Expunere de motive

Legea cetățeniei române nr. 21/1991 a suferit de-a lungul timpului o serie de modificări și completări, acestea vizând, cu precădere, adoptarea unor măsuri de facilitare a dobândirii sau redobândirii cetățeniei române, precum și intervenții punctuale, pe anumite aspecte care generau disfuncționalități în practică ori care priveau clarificarea unor dispoziții legale.

- I. Potrivit dispozițiilor art. 5 alin. (1) din Constituția României, "Cetățenia română se dobândește, se păstrează sau se pierde în condițiile prevăzute de legea organică."

Cadrul legal în vigoare stabilește măsuri speciale de dobândire a cetățeniei române *în cazul persoanei fără cetățenie sau cetățeanului străin care a contribuit în mod deosebit la protejarea și promovarea culturii, civilizației și spiritualității românești, ori care poate contribui în mod semnificativ la promovarea imaginii României prin performanțe deosebite în domeniul sportului.*

Modificările și completările propuse cu privire la art. 8¹, art. 13 și art. 18 vizează facilitarea acordării cetățeniei române persoanei fără cetățenie sau cetățeanului străin pentru servicii deosebite aduse statului român, *dacă îndeplinește condițiile prevăzute la art. 8 alin. (1) lit. b) și e)* și își exprimă atașamentul față de România și față de sistemul de valori specific societății românești.

În susținerea respectivului demers pentru solicitanții în cauză, *Parlamentul, Administrația Prezidențială, Guvernul sau autoritățile și instituțiile publice centrale, inclusiv autoritățile administrative autonome, vor putea adresa Autorității Naționale pentru Cetățenie* puncte de vedere motivate în favoarea acordării cetățeniei române.

Astfel, aceste măsuri sunt justificate de actualul context de securitate, în care este necesar ca instituțiile statului român să poată acționa pentru sprijinirea și protejarea cetățenilor străini și apatrizilor care aduc servicii deosebite statului și națiunii române. Facilitatea prevăzută la art. 13 alin.(4) nu are caracter de noutate în legislația românească, prevederi similare fiind prevăzute și de:

- OUG 102/2005 la art. 12, alin.(2¹), unde este reglementat regimul prelungirii dreptului de rezidență pentru participarea la realizarea unui obiectiv din competența instituțiilor referite;

- OUG nr.194/2002, la art.27 alin.(3), conform căruia, în anumite condiții, străinilor a căror ședere pe teritoriul României este în interesul statului român li se poate acorda viza română.

Modificarea propusă la art. 25, alineatul (1), litera d) se pune în acord cu dispozițiile Legii nr. 535/2004, privind prevenirea și combaterea terorismului, cu modificările și completările ulterioare, respectiv cu prevederile Convenției europene privind cetățenia, ratificată prin Legea nr. 396 din 14 iunie 2002.

II. Modificările și completările prevăzute pentru art. 32 vizează evitarea unor sincope în activitatea instituțiilor implicate în demersurile de retragere a cetățeniei române, clarificarea responsabilităților acestora și o mai bună comunicare la acest nivel.

Proiectul propune, în cazul de retragere a cetățeniei sesizării în cazul motivului de retragere a cetățeniei prevăzut la art. 25 alin.(1) lit. d), reducerea termenului, până la momentul dezbaterii cauzei, de minim 6 luni la o durată minimă de 60 de zile. Durata acestui termen este una minimală, iar nu una fixă sau maximală.

Potrivit textului normativ în vigoare, între momentul primirii citației și termenul stabilit pentru dezbaterea sesizării, trebuie să existe un interval de timp de cel puțin 6 luni.

În practica Comisiei pentru cetățenie, prin aplicarea termenului de citare de cel puțin 6 luni s-a constatat că durata medie de soluționare a unei sesizări de retragere a cetățeniei române depășește 1 an de zile (având în vedere și faptul că dezbaterea sesizării presupune de regulă stabilirea mai multor termene de dezbateri).

Este necesară reducerea termenului stabilit între data citării persoanei și momentul stabilit pentru dezbaterea sesizării, pentru soluționarea într-un termen rezonabil a sesizărilor de retragere a cetățeniei române, în cazul motivului de retragere a cetățeniei reglementat la art. 25 alin.(1) lit. d) din lege, precum și în scopul asigurării stabilității și certitudinii raporturilor juridice născute din legătura juridică de cetățenie între statul român și

persoana în cauză, însă fără a afecta garanțiile acordate persoanei în cauză, reglementate la art. 32 din lege.

Din perspectiva necesității protejării intereselor de securitate națională, intervalul de 6 luni de la notificarea persoanei de către Autoritatea Națională pentru Cetățenie cu privire la dezbaterea sesizării de retragere a cetățeniei române până la *termenul efectiv de prezentare pentru dezbaterea sesizării este unul foarte mare și poate permite conspirarea de către cetățeanul care beneficiază de dubla cetățenie a activităților contrare securității naționale, aspect de natură să afecteze măsurile specifice de documentare/ monitorizare. Mai mult, în cazul persoanelor suspecte de terorism, un asemenea interval poate fi de natură a conduce la manifestarea imediată a persoanei vizate sau determinarea accelerării materializării riscurilor de securitate (persoanele pot trece din stadiul declarativ/ preparatoriu în cel acțional).*

Totodată, faptul că, în unele situații, persoanele respective beneficiază de sprijinul unor grupări de criminalitate organizată, de sorginte ex-sovietică sau de pe spații cunoscute cu problematică teroristă activă, poate conduce la îngreunarea sau deturnarea demersurilor autorităților statului român, prin obținerea, în acest interval mare de timp, de documente de identitate false sau care să ateste situații neconforme realității.

De asemenea, ulterior momentului citării (între momentul primirii citației și termenul stabilit pentru dezbaterea sesizării, trebuie să existe un interval de timp de cel puțin 6 luni), este imperativ ca autoritățile cu atribuții în domeniul securității naționale să aloce resurse umane, logistice, financiare și mijloace tehnice speciale de investigare suplimentare, în scopul prevenirii și combaterii amenințărilor la adresa securității naționale a căror materializare este potențată de modificările psiho-comportamentale (persoanele pot trece din stadiul declarativ/preparatoriu în cel acțional) ale celui care ia cunoștință de măsura inițiată de autoritățile române față de persoana sa. Alocarea unor resurse financiare, logistice și de investigare suplimentare presupune costuri foarte ridicate și diseminarea unor resurse dintre cele necesare pentru realizarea atribuțiilor și competențelor statuate de lege în sarcina organelor de stat cu atribuții în domeniul securității naționale.

Reducerea termenului de „cel puțin 6 luni” de la momentul citării persoanei în cauză și până la dezbaterea acesteia se impune și pentru evitarea cheltuielilor efectuate la nivelul ANC, atâta timp cât dosarul nu este soluționat.

Termenul actual de „cel puțin 6 luni” conduce la prelungirea în timp foarte îndelungat a cauzelor aflate pe rolul ANC, doar pentru a dezbate sesizarea, atâta timp cât autoritățile care au făcut sesizarea dispun de toate dovezile în susținerea motivului de retragere a cetățeniei. De asemenea, ANC efectuează cheltuieli considerabile cu păstrarea și conservarea dovezilor fiecărei cauze aflate pe rolul său, aspect ce poate fi remediat prin scurtarea termenului de referință.

Măsura se impune și pentru respectarea principiului utilizării eficiente a fondurilor publice, conform căruia fondurile alocate pentru finanțarea diferitelor categorii de servicii publice trebuie utilizate în condiții de eficiență, economicitate și eficacitate.

De altfel, din analiza comparativă a legislației țărilor europene în domeniul cetățeniei, rezultă că măsura retragerii cetățeniei pentru fapte grave, cum ar fi cele prin care este afectată securitatea națională a statului, se aplică în cel mai scurt timp posibil.

Cu titlu de exemplu, prezentăm extrase ale prevederilor legale invocate, respectiv:

- în Grecia, cetățenia poate fi revocată sau anulată în următoarele circumstanțe: persoana alege altă cetățenie; persoana lucrează, în sectorul public al altui stat, împotriva intereselor țării; persoana favorizează statul străin în care locuiește împotriva intereselor țării; persoana denunță cetățenia. În acest caz, Agenția Națională pentru cetățenie în cooperare cu ministerul competent are în responsabilitate revocarea sau acceptarea solicitării scrise de anulare a cetățeniei;

- în Germania, retragerea cetățeniei este posibilă în anumite cazuri împotriva voinței persoanei vizate. Astfel, orice naturalizare ilegală poate fi retrasă dacă aceasta a fost obținută fraudulos, sub amenințare sau mită ori prin furnizarea de informații incorecte. Deși, potrivit art. 16 din Constituția Germaniei, pierderea cetățeniei nu poate avea ca rezultat ca persoana să devină apatridă, acest fapt nu împiedică retragerea în temeiul în cazurile descrise, deoarece, în general, nu există protecție împotriva apatridiei dacă aceasta se datorează unei conduite abuzive din partea persoanei vizate. Împotriva deciziei de retragere se pot folosi căile de atac comune prevăzute de dreptul administrativ, precum și căile de atac care solicită protecție juridică provizorie.

- în Belgia, o persoană își va pierde cetățenia belgiană dacă și-a obținut cetățenia sau rezidența în mod fraudulos sau prin declarații sau documente false; nu și-a îndeplinit obligațiile de cetățean, spre exemplu după o condamnare pentru terorism. În cazul în care o persoană își pierde cetățenia ca urmare a neîndeplinirii obligațiilor de cetățean, procuratura solicită revocarea sau anularea cetățeniei belgiene. Doar Curtea de Apel se poate pronunța asupra revocării sau anulării cetățeniei belgiene a unei persoane în astfel de cazuri. Se poate face apel împotriva deciziei, în anumite circumstanțe, în termen de 8 zile de la pronunțare sau de la publicarea deciziei.

Pentru optimizarea comunicării între instituțiile cu responsabilități, proiectul prevede ca, după expirarea termenului de atacare a ordinului de retragere a cetățeniei române pentru motivele prevăzute la art.25 alin.(1) litera d), sau, după caz, după pronunțarea de către Tribunalul București a hotărârii judecătorești definitive și irevocabile, Autoritatea Națională pentru Cetățenie transmite, în cel mai scurt timp posibil, ordinul, însoțit de hotărârea definitivă și irevocabilă a Tribunalul București atunci când a fost pronunțată o astfel de hotărâre, către celelalte autorități și instituții publice centrale și/sau locale, în vederea luării de măsuri, potrivit competențelor;

- în Cipru, prin decret al Consiliului de Miniștri se poate retrage cetățenia celui care săvârșește acte contra statului. Acesta poate contesta măsura în fața unui comitet de anchetă;

- conform legislației Marii Britanii retragerea cetățeniei britanice se poate realiza fără notificarea persoanei atunci când nu există suficiente informații necesare transiterii unei notificări sau când măsura de retragere a cetățeniei este considerată necesară din motive ce privesc securitatea națională; În situația unor investigații ce privesc obținerea cetățeniei prin metode frauduloase, după obținerea unor dovezi suficiente, organul de urmărire penală trebuie să notifice persoana, în vederea aducerii la cunoștință a acuzațiilor privind modul de obținere a cetățeniei britanice prin mijloace frauduloase, invitând persoana vizată să răspundă și să ofere explicații cu privire la faptele imputabile. Notificarea trebuie să conțină specificarea clară a faptului că nu a fost încă luată o decizie cu privire la retragerea cetățeniei, persoana notificată având la dispoziție 21 de zile calendaristice pentru a/și formula răspunsul. În majoritatea cazurilor, 21 de zile vor fi suficiente pentru formularea răspunsului, chiar și atunci când persoana vizată are nevoie de consultanță legală. Cererile de

extindere a termenului de 21 de zile trebuie să fie aprobate de procurorul șef și nu pot depăși 3 luni.

III. La art. 32 alin. (8) se completează o lacună legislativă întrucât după retragerea cetățeniei române nu exista o normă care să prevadă anularea/retragerea documentelor de identitate sau de călătorie. Astfel, persoanele în cauză puteau folosi aceste documente în afara țării cauzând prejudicii statului român.

În concluzie, aceste modificări legislative se impun a fi adoptate cu celeritate, cu atât mai mult în actualul context regional de securitate. Totodată, principalele instituții care au în aplicare dispozițiile Legii nr. 21/1991 privind cetățenia română au nevoie de o normă clară, predictibilă și eficientă sub raport timp/cheltuieli publice.

In numele inițiatorilor:

Senator PNL:	Ioan Cristian CHIRTEȘ
Deputat PSD:	Oana-Consuela FLOREA
Deputat PSD:	Florin-Silviu HURDUZEU
Deputat PSD:	Silviu Nicu MACOVEI
Deputat AUR:	Dorel-Gheorghe ACATRINEI
Deputat PNL:	Răzvan Sorin PRIȘCĂ
Deputat PNL:	Iulian-Alexandru MURARU
Deputat USR:	Teodor LAZĂR

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

SENAT

LEGE

pentru modificarea și completarea Legii nr.21/1991 a cetățeniei române

Senatul adoptă prezentul proiect de lege

Articol unic - Legea nr. 21/1991 a cetățeniei române, republicată în Monitorul oficial al României, Partea I, nr.576 din 13 august 2010, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. Articolul 8¹ se completează cu un nou alineat, având următorul conținut:

„(2) Cetățenia română se poate acorda, la cerere, cu posibilitatea stabilirii domiciliului în țară sau cu menținerea acestuia în străinătate, persoanei fără cetățenie sau cetățeanului străin pentru servicii deosebite aduse statului român și dacă aceasta este în interesul statului român, precum și dacă îndeplinește condițiile prevăzute la art.8 alin. (1) lit. b) și e) și își exprimă atașamentul față de România și față de sistemul de valori specific societății românești.”

2. La articolul 13, după alineatul (3) se introduce un nou alineat, respectiv alineatul (4), având următorul conținut:

„(4) În situația prevăzută la art.8¹ alin.(2), Parlamentul, Administrația Prezidențială, Guvernul sau autoritățile și instituțiile publice centrale, inclusiv autoritățile și instituțiile cu atribuții în domeniul securității naționale, pot adresa Autorității Naționale pentru Cetățenie puncte de vedere motivate în susținerea solicitării de acordare a cetățeniei române, dacă solicitantul a participat la realizarea unui obiectiv din competența acestor instituții.”

3. La articolul 18, după alineatul (2) se introduce un nou alineat, respectiv alineatul (3), având următorul conținut:

„(3) În cazul cererilor de acordare a cetățeniei române formulate potrivit art.8¹, raportul Comisiei este întocmit cu luarea în considerare a punctului/ punctelor de vedere emise potrivit art. 13 alin.(4).”

4. La art. 25, alineatul (1), litera d) se modifică și va avea următorul conținut:

„d) este cunoscută ca având legături, direct sau indirect, cu entități teroriste ori cu un act de terorism sau este implicată, prin orice mijloc, direct sau indirect, în activități de comitere, conducere, coordonare, control, participare, instigare, pregătire, promovare, încurajare, facilitare, planificare, favorizare, sprijinire, sub orice formă, a actelor de terorism ori a pregătit ori a săvârșit fapte care pun în pericol securitatea națională sau care aduc un prejudiciu grav intereselor și obiectivelor naționale de securitate.”

5. La articolul 32 alineatul (2), litera c) se modifică și va avea următorul cuprins:

„c) citarea persoanei în cauză la domiciliul cunoscut sau, dacă acesta nu se cunoaște, prin publicarea citației în Monitorul Oficial al României, Partea a III-a. Citarea persoanei are loc cu cel puțin 6 luni înainte de termenul fixat pentru dezbaterăa sesizării în cazul motivelor de retragere a cetățeniei prevăzute la art.25 alin.(1) lit. a) - c), respectiv cu cel puțin 60 de zile înainte de termenul fixat pentru dezbaterăa sesizării în cazul motivului de retragere a cetățeniei prevăzut la art.25 alin.(1) lit.d)”.

6. La articolul 32, alineatul (8) se completează și va avea următorul conținut:

„(8) Pierderea cetățeniei române prin retragere are loc la data emiterii ordinului președintelui Autorității Naționale pentru Cetățenie de aprobare a retragerii cetățeniei române. Autoritatea Națională pentru Cetățenie transmite, în cel mai scurt timp posibil, ordinul către celelalte autorități și instituții publice centrale și/sau locale, în vederea luării de măsuri, potrivit competențelor, cu privire la anularea/retragerea documentelor de identitate sau de călătorie emise pe numele persoanei căreia i-a fost retrasă cetățenia română.”

Acest proiect de lege se consideră adoptat de Senat în forma inițială, în condițiile articolului 75 alineatul (2) teza a III-a din Constituția României, republicată.

p. PREȘEDINTELE SENATULUI

SORIN-MIHAI CÎMPEANU